

Handläggare: Mechthild Kleinschmidt
Telefon: 08-508 33 879

Till
Utbildningsnämnden
2008-04-17

Införande av omedelbart torskstopp och enbart köpa in fiskar med grönt ljus samt ta fram en policy för den kommunala upphandlingen av fisk i Stockholms stad

Svar på remiss från kommunstyrelsen, motion av Yvonne Ruwaida (mp), 2008:7

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden fattar följande beslut:

1. Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Thomas Person
Utbildningsdirektör

Johanna Engman
Avdelningschef
Ekonomi- och lokalavdelningen

Sammanfattning

Förvaltningen har förståelse för de synpunkter som framförs i motionen beträffande hotet om att östersjötorsken riskerar utfiskning men anser att befintliga styrdokument såsom Stockholms miljöprogram 2008-2011 och Stockholms stads upphandlingspolicy ger möjligheter att styra inköp och upphandlingar mot en hållbar utveckling och att dessa i första hand ska användas istället för att ta fram nya policydokument.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom ekonomi- och lokalavdelningen.

Bakgrund

Utbildningsnämnden har ombetts att lämna remissvar angående miljöpartiets motion (2008:7) om införande av omedelbart torskstopp och enbart köpa in fiskar med grönt ljus samt ta fram en policy för den kommunala upphandlingen av fisk i Stockholms stad. Bakgrunden till motionen är hotet mot utfiskning av östersjötorsken och att EU:s gemensamma fiskepolitik inte har lyckats ta ett ansvar för hållbart fiskebestånd och därför efterlyser motionären nationella åtgärder för att ge Östersjöns torskbestånd en möjlighet att återhämta sig.

Åtgärder som föreslås är att kommunerna i sin offentliga upphandling ställer krav på att utrotningshotad fisk inte serveras i skolor, förskolor, äldreboenden och annan kommunal verksamhet. Stockholms stads inköp av torsk bör därför omedelbart upphöra och staden bör ta fram en policy som syftar till att enbart köpa in sådan fisk som har fått s.k. grönt ljus av Världsnaturfonden WWF. Fisk som har rött respektive gult ljus ska inte köpas in.¹

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har förståelse för de synpunkter som framförs i motionen beträffande hotet om att östersjötorsken riskerar utfiskning om inte torskbeståndet ges en chans till återhämtning och att konsekvenserna för den biologiska mångfalden riskerar att rubbas när fiskbestånden förändras.

Förvaltningen anser dock i nuläget att staden med dess nämnder och styrelser i egenskap av upphandlande myndigheter i första hand bör använda sig av befintliga styrdokument såsom Stockholms miljöprogram 2008-2011 och Stockholms stads upphandlingspolicy för att styra inköp och upphandlingar mot en hållbar utveckling istället för att ta fram nya policydokument. Nu gällande lagstiftning, miljöprogrammet och upphandlingspolicyn ger enheterna möjlighet att ställa miljökrav i samband med inköp och upphandling av t.ex. livsmedel och som i detta fall fisk.

Enligt miljöprogrammet ska andelen ekologiska livsmedel som köps in uppgå till minst 15 % och motsvarande gäller även vid upphandling av entreprenad av

¹ Världsnaturfondens (WWF) konsumentguide för mer miljövänliga köp av fisk- och skaldjursprodukter, 4 uppl. Grönt ljus betyder ”Smaklig måltid!”, gult ljus = ”Tänk efter!” och rött ljus = ”Låt bli!”.

färdiga måltider till skolor, förskolor, äldreomsorg m.m. Med ekologiska livsmedel avses livsmedel märkta med KRAV, EU:s jordbruksmärke, MSC eller Demeter alternativt andra miljömärkningar som uppfyller motsvarande miljökrav. Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljningen av detta mål.

I enlighet med stadens upphandlingspolicy är det också fullt möjligt att ställa krav på miljöhänsyn vid upphandlingar inom olika områden för att uppnå målen i stadens miljöprogram. Inom ramen för upphandlingspolicyen beslutar varje upphandlande enhet själv om hur miljökrav ska utformas i de upphandlingar enheten ansvarar för. Enheterna gör därmed sin egen slutliga bedömning där miljökravet är ett av flera kriterier såsom kvalitet, ekonomi och uppföljningsbarhet. Dessa måste vägas mot varandra i samband med inköp eller en upphandling. Enligt lagen om offentlig upphandling (LOU)² är det heller ingenting som hindrar en upphandlande myndighet att ställa miljömässiga krav i en upphandling så länge dessa är relevanta.

Stadens styrdokument ska vara styrande för verksamheterna och behöver möjligen kommuniceras och följas upp på ett tydligare sätt än vad som idag kanske är fallet för att nå beslutade mål.

Tilläggs kan att Miljöstyrningsrådet³ (MSR) på uppdrag av regeringen har tagit fram upphandlingskriterier med förslag på miljökrav som kan ställas vid upphandling av t.ex. livsmedel. För fisk och skaldjur har MSR tagit fram särskilda upphandlingskriterier som avser vildfångad eller odlad fisk samt för färska eller frysta skaldjur⁴. En viktig utgångspunkt för MSR:s kriterier är att de ska främja fisk från hållbara bestånd och bidra till en ökad användning av mer miljöanpassade fiske- och odlingsmetoder. Kriterierna syftar också till att ge upphandlare och leverantörer vägledning beträffande relevanta miljökrav som kan ställas när det gäller upphandling av ovanstående livsmedel.

Upphandlingskriterierna innehåller bl.a. produktens spårbarhet, miljöanpassad fiskemetod och akvakultur samt att produkterna ska uppfylla kriterierna för MSC eller KRAV (vildfångad fisk) respektive KRAV/DEBIO (odlad fisk) eller likvärdig märkning. Kriterierna åtföljs av en särskild Fisklista som har tagits fram i samarbete med SIK (Institutet för Livsmedel och Bioteknik AB), Fiskeriverket,

² SFS 2007:1091

³ Miljöstyrningsrådet www.msir.se ägs av stat och näringsliv genom Miljödepartementet, Svenskt Näringsliv och Sveriges Kommuner och Landsting.

⁴ Miljöstyrningsrådets upphandlingskriterier för fisk och skaldjur, version 1.3 2007-11-16

Världsnaturfonden WWF, Svensk Fisk samt representanter från offentliga upphandlare och fiskbranschen. Fisklistan omfattar i huvudsak fisk som efterfrågas och upphandlas inom offentlig sektor och ger rekommendationer om vilka fisk- och skaldjursarter man helt bör avstå från eller undvika att köpa in. Rekommendationen till kommunerna vad gäller torsk från Östersjön, Nordsjön Skagerack och Kattegatt uppmanar till försiktighet/avstå. Däremot är torsk från Barents hav och Norra Stilla Havet KRAV- och MSC-certifierad⁵ och anses därmed vara godkänd.

Förvaltningens förslag

Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens svar på remissen.

Bilaga

Motion (2008:7) om införande av omedelbart torskstopp och enbart köpa in fiskar med grönt ljus samt ta fram en policy för den kommunala upphandlingen av fisk i Stockholms stad. Dnr 303-376/2008.

⁵ KRAV = Kontrollföreningen för ekologisk produktion, MSC = Marine Stewardship Council